

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: آشنائی با علوم اسلامی شهید مطهری بفلسفه

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره راره نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. چه کسی نخستین بار به نام «فیلسوف» خوانده شد؟
 ا. ارسطو ب. افلاطون ج. سقراط د. فیثاغورس
۲. روش فلسفی «اشراق» بر چه پایه‌ای استوار است؟
 ا. استدلال و برهان عقلی ب. برهان عقلی و مجاهده و تصفیه نفس
 ج. اقامه استدلال بر حسن و قبح عقلی د. تصفیه نفس و تقرّب به حق تا وصول به حقیقت
۳. کدام گزینه در مورد «حکمت جدلی» صحیح است؟
 ا. پایه بحث در این حکمت بر استدلال به بدیهیات اولیه است ب. به نظر متکلمین، فلسفه نوعی از حکمت جدلی است
 ج. در حکمت جدلی بر اساس قضایای مشهورات، استدلال می‌شود د. دایره حکمت جدلی محدود به تجربیات است
۴. کدام گزینه در مورد نظریه «حرکت جوهری» صحیح است؟
 ا. نقطه مقابل حرکت جوهری، سکونی است ب. ثبات طبیعت، ثبات وجود و هستی آن است ۱۸۳
 ج. ابن سینا و پیروانش نظریه حرکت جوهری را ابداع کردند د. ۱۸۳ س ۱۲
 د. پس از کشف حرکت جوهریه روشن شد که طبایع عالم متحرک بما هو متحرک و متغیر بما هو متغیرند ۱۷ س ۱۸۴

سؤالات تشریحی:

۱. «فلسفه اولی» چه امتیازاتی دارد که آن را فلسفه حقیقی دانسته‌اند؟ (سه مورد) ۱۳۰-۱۲۹
۱. علوم دیگر به این علم نیاز کلی دارند و او نیاز کلی به آنها ندارد ۲. از هر علمی برهانی‌تر و یقینی‌تر است ۳. از همه علوم دیگر کلی‌تر و عام‌تر است.

۲. «فلسفه نقادی» کانت را مختصراً توضیح داده، نسبت آن با فلسفه نزد قدماء را بنویسید. ۱۳۹
- تحقیق پیرامون خود معرفت و قوه‌ای که منشاء این معرفت است یعنی عقل، و نقادی کردن عقل انسان را، «فلسفه نقادی» نام نهاده‌اند. این فلسفه با فلسفه نزد قدماء، غیر از اشتراک در لفظ، وجه مشترک دیگری ندارد.

۳. نظریه افلاطون درباره روح انسان قبل از تعلق گرفتن به بدن چیست؟ ۱۴۹
- وی معتقد است روح‌ها قبل از تعلق به بدن، در عالمی برتر و بالاتر که همان عالم مثل است، مخلوق و موجود بوده و پس از خلق شدن بدن، روح به آن تعلق می‌گیرد.

۴. صدر المتألهین مسائل فلسفه را به اعتبار این که نوعی سلوک ذهنی است، به چند دسته تقسیم می‌کند؟ نام ببرید. ۱۶۰

۱. مسائلی که مقدمه و پایه توحیدند (از خلق به حق) ۲. مباحث توحید و خدا شناسی و صفات الهی (سیر بالحق فی الحق) ۳. مباحث افعال باری (من الحق الی الخلق بالحق) ۴. مباحث نفس و معاد (فی الخلق بالحق).

۵. عوالم چهارگانه نزد حکمای اسلامی را نام برده، مختصراً تبیین نمایید. ۱۶۶

۱. عالم طبیعت یا ناسوت، یعنی عالم ماده و محسوسات یا عالم دنیا ۲. عالم مثال یا ملکوت، یعنی عالمی برتر از طبیعت که صور و ابعاد دارد اما حرکت و تغییر و زمان ندارد ۳. عالم عقول یا جبروت، عالم معنا که از صور و اشباح میراست ۴. عالم لاهوت، یعنی عالم الوهیت و احدیت.

۶. نظریه «سوفیست‌ها» و «شکاک‌ها» پیرامون «حقیقت و واقعیت» چیست؟ ۱۷۳-۱۷۴

سوفیست‌ها تفاوت حقیقت و خطا را منکر شده و گفتند هر کس هر گونه احساس کند و بیندیشد برای او همان احساس و اندیشه‌اش «حقیقت» است. شکاک‌ها واقعیت را از اصل منکر نشدند ولی مطابقت ادراکات بشر را با واقعیت انکار کردند.

۷. متکلمین در رد قول به «قدیم بودن عالم» چه بیانی دارند؟ ۱۷۸

می‌گویند اگر چیزی غیر حادث و قدیم باشد یعنی همیشه بوده، پس نیازمند به خالق و علت نیست، از این رو اگر غیر از خدا، اشیاء دیگری هم قدیم باشند طبعاً واجب الوجود بالذات بوده، از خالق بی‌نیازند در حالی که ادله وحدت، واجب الوجود را اثبات می‌کند.

۸. ا. «صدفه» را تعریف کنید. ب. تعبیر متکلمین و فلاسفه در مورد «معلول» چه تفاوتی با یکدیگر دارد؟ ۱۹۰

ا. صدفه یا اتفاق یعنی به وجود آمدن پدیده‌ای بدون داشتن علت ب. متکلمین از معلول به «حادث» تعبیر می‌کنند و فلاسفه به «ممکن».

۹. اصل «الشیء ما لم یجب لم یوجد» را به اختصار توضیح داده، نتیجه آن را بنویسید. ۱۹۶-۱۹۷

هر چیزی تا وجودش به مرحله ضرورت و وجوب نرسد، موجود نمی‌گردد، پس هر موجودی به حکم ضرورت، در یک نظام قطعی و تخلف ناپذیر موجود می‌گردد. در نتیجه حاکم بر جهان و اشیاء، نظامی ضروری و تخلف ناپذیر است.